

BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

SİNERJİ SİRKÜLER RAPOR

Sirküler Tarihi: 25.08.2017

Sirküler No : 2017/30

**ARIZİ (SÜREKLİLİK ARZ ETMEYEN) SERBEST MESLEK KAZANÇLARININ
VERGİLENDİRİLMESİ**

1. Gelir Vergisi Yönünden:

Gelir Vergisi Kanunu'nun 65. maddesinde, her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancı olarak tanımlanmıştır.

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır.

Vergi uygulamasında serbest meslek faaliyetini mutat meslek halinde ifa edenler, serbest meslek erbabı sayılmaktadır. Serbest meslek faaliyetinin yanında başka bir iş veya görev ile devamlı olarak uğraşılması bu vasfı değiştirmemektedir.

Serbest meslek faaliyetinin bir işverene tabi ve belirli bir iş yerine bağlılık arz edecek şekilde hizmet sözleşmesine istinaden yapılması halinde, bu iş karşılığı elde edilecek gelirin ücret olarak vergilendirilmesi gerekmektedir. Ancak mesleki faaliyetin bir işverene bağlı olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılması halinde serbest meslek faaliyeti olarak değerlendirilerek elde edilen kazanç için yıllık gelir vergisi beyannamesi verilmesi, söz konusu faaliyetin devamlılık arz etmeyecek şekilde ve mutad meslek haline getirilmeden yapılması durumunda ise bu faaliyetin arızı serbest meslek faaliyeti olarak değerlendirilerek bir takvim yılında arızı kazanç dolayısıyla elde edilen gelirlerin toplamının 2017 yılı gelirleri için 24.000 TL'yi aşması halinde, aşan kısım için yıllık beyanname verilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, Gelir Vergisi Kanununa göre serbest meslek kazancı elde edenlerin faaliyetlerinin arızı nitelik taşıyıp taşımadığına bakılmaksızın ödemeyi yapan mükelleflerce %20 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir. Gelir vergisi stopaj oranı Kanun'un 18. maddesinde tanımlanan telif eseri niteliğindeki alımlarda %17 olarak uygulanmaktadır.

2. KDV Yönünden:

KDV Kanunu'na göre serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler vergiye tabidir. Sözü edilen faaliyetleri mutat ve sürekli olarak yapanlar KDV mükellefi olmak zorundadırlar. Arızı serbest meslek faaliyetinde bulunanlar ise KDV mükellefiyeti kapsamında bulunmamaktadır.

BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

Serbest meslek faaliyetlerini mutlak ve sürekli olarak yapanların prensip olarak KDV mükellefiyeti tesis ettirmeleri gerekmektedir. Ancak Maliye Bakanlığı'nca yapılan düzenlemeler uyarınca Gelir Vergisi Kanunu'nun 18. maddesi kapsamına giren teslim ve hizmetleri satın alan KDV mükellefi gerçek kişi, kurum ve kuruluşlar hesaplanan KDV'yi sorumlu sıfatıyla beyan etmek zorundadırlar.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 18. maddesine göre;

"Müellif, mütercim, heykeltıraş, hattat, ressam, bestekâr, bilgisayar programcısı ve mucitlerin ve bunların kanuni mirasçılarının şiir, hikaye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, bilgisayar yazılımı, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, video band, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserlerini gazete, dergi, bilgisayar ve internet ortamı, radyo, televizyon ve videoda yayınlamak veya kitap, CD, disket, resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira beratlarını satmak veya bunlar üzerindeki mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle elde ettikleri hasılat Gelir Vergisinden müstesnadır.

Eserlerin neşir, temsil, icra ve teşhir gibi suretlerle değerlendirilmesi karşılığında alınan bedel ve ücretler istisnaya dahildir."

Serbest meslek erbabının tam KDV tevkifatı uygulamasından faydalanabilmesi için KDV mükellefiyetinin sadece Gelir Vergisi Kanunu'nun 18. maddesi kapsamına giren ve yukarıda sayılmış bulunan işlemlerden ibaret olması gerekmektedir. Yukarıda sayılan işlerden olmayan serbest meslek faaliyetlerinde tam KDV tevkifatı uygulaması söz konusu değildir.

Serbest meslek faaliyetlerinde tam KDV tevkifatı uygulaması esasen telif niteliğinde eser veren mükelleflere tanınmış bir imkandır. Zira bu kapsama giren mükelleflerin defter tutma ve vergi beyannamesi verme zorunluluğu Maliye Bakanlığınca kaldırılmıştır.

Telif niteliğinde hizmet satın alınmamışsa, tam KDV tevkifatı da söz konusu olmayacaktır. Burada KDV mükellefiyetinin yerine getirilmesi tamamen serbest meslek hizmetini ifa edenlere aittir. Bu kapsamda mesleki faaliyette süreklilik varsa KDV mükellefiyetinin tesisi gerekmektedir. Faaliyet arızı ise zaten işlem KDV'ye tabi bulunmamaktadır. Dolayısıyla telif niteliği dışında herhangi bir serbest meslek hizmeti satın alan KDV mükelleflerinin, hizmeti ifa edenlerin bu işi sürekli mi arızı mi yapıp yapmadıklarını sorgulamak ve dolayısıyla vergiyi hesaplayıp sorumlu sıfatıyla ödemek gibi bir zorunlulukları bulunmamaktadır.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 18. maddesi kapsamına giren işlemleri yapan kişilerin tam KDV tevkifatı kapsamında işlem yapılmasını önceden vergi sorumlusuna (hizmeti satın alan KDV mükellefine) bildirmesi gerekmektedir.

Bakanlıkça belirlenen uygulamaya göre KDV mükellefi gerçek kişi ve kurumlar Gelir Vergisi Kanunu'nun 18. maddesi kapsamına giren kişilere yaptıkları ödemeler ile ilgili olarak gelir vergisi (GV) stopaj tutarı dâhil işlem bedeli üzerinden KDV hesaplayıp sorumlu sıfatıyla beyan edip ödemek zorundadırlar. Hesaplanan KDV tutarı gelir vergisi stopaj matrahına dahil edilmeyecektir.

BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

Örnek:

Dergilere karikatür çizen bir karikatürist, karikatür başına 2000 TL net telif ücreti almaktadır. Karikatüristin her ay 1 karikatür verdiği (A) dergi işletmesi bu hizmetle ilgili GV ve KDV tevkiyat tutarlarını aşağıdaki şekilde hesaplayacaktır:

- KDV hariç, GV stopajı dahil tutar: $2000 / 0,83 = 2409,60$.-TL

- GV Stopajı : $2409,60 \times 0,17 = 409,60$.-TL

- KDV : $2409,60 \times 0,18 = 433,70$.-TL,

- GV stopajı ve KDV dahil toplam bedel: $2000 + 409,60 + 433,70 = 2843,30$.-TL

Dergi işletmesi 409,60.-TL tutarındaki GV stopajını, muhtasar beyannamesine dahil edecek, 433,70.-TL tutarındaki KDV'yi ise 2 No.lu KDV beyannamesi ile beyan edecektir. Bu tutar 1 No.lu KDV beyannamesinde genel hükümler çerçevesinde indirim konusu yapılacaktır.

Sorumluluk uygulamasını tercih etmeyen serbest meslek erbapları ise yaptıkları işlemler sebebiyle hesaplanan KDV'yi kendileri mükellef sıfatıyla beyan edip ödemek zorundadırlar. Bu mükellefler genel hükümler çerçevesinde defter tutar, belge düzenler ve KDV beyannamesi verirler.

KDV mükellefi gerçek kişi, kurum ve kuruluşlar telif niteliğindeki alımlarında, satıcılardan bir yazı talep ederler. Bu yazıda işlemi yapanlar;

- Faaliyetlerinin arızı olması nedeniyle KDV'ye tabi olmadığını veya

- Faaliyetlerinin KDV'ye tabi olduğunu ve hesaplanacak KDV'nin sorumlu sıfatıyla beyanını tercih ettiklerini veya

- Faaliyetlerinin KDV'ye tabi olduğunu ve hesaplanacak KDV'nin kendileri tarafından mükellef sıfatıyla beyan edileceğini,

belirtirler. Bu yazı, Vergi Usul Kanununun muhafaza ve ibraz hükümleri çerçevesinde saklanır ve gerektiğinde yetkililere ibraz edilir.

Serbest meslek mensuplarından yapılan gelir vergisi kesintileri ise her halükarda muhtasar beyanname ile beyan edilip ödenecektir.

BAGIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

Saygılarımızla,

Erdal SÖNMEZ & Bülent ERSAN
SİNERJİ Bağımsız Denetim
Danışmanlık ve Yeminli Mali Müşavirlik Ltd. Şti.